

STAAL spelling

AANPAK VOOR
TWEEDEJAARS
NIEUWKOMERS

De spellingsaanpak in de ITK:

heeft een **auditief** uitgangspunt.

Klanken aanleren:

- Benoemen van de klanken. Let op de uitspraak. Goed het verschil aanleren tussen lange/korte klanken en ook de tweetekenklanken.

Klanken onderscheiden:

- Luister goed: pak/wijs aan de **aa**, pak/wijs aan de **ui**, pak/wijs aan de **e** .....
- Later: **druif**; welke klank hoor je in het midden?

Klankvolgorde:

Aanleren met behulp van blokjes.

baan

b **a** **a** **n**

struik

s **t** **r** **u** **i** **k**

In de ITK wordt gewerkt met Spelling in de Lift Plus

In het overdrachtsdocument wordt precies aangegeven welke categorieën door de leerling beheerst worden.

Niveau 1:

mkm woorden
woorden met korte en lange klanken
woorden met tweetekenklanken

Niveau 2:

woorden met medeklinkercombinaties; mkmm woorden eenvoudig en moeilijker, mmkm woorden eenvoudig en moeilijker.

Niveau 3:

woorden met combinaties van drie of meer medeklinkers
ng-nk
f-v
s-z

Niveau 4:

aai-ooi-oei
eer-oor-eur
d-t
ei/ij

Niveau 5:

ch(t)
au-ou
uw-eeuw-ieuw
klankgroepen zoals kies-pijn

Niveau 6:

ge-be-ver woorden
e-ig-lijk woorden
open- en gesloten lettergrepen (klinkerdief, verdubbelaar)

Niveau 7:

open- en gesloten lettergreep woorden van drie lettergrepen of meer
verkleinwoorden
moeilijke meervouden zoals 's, s-z, f-v, la-laatje
ie-i woorden zoals limonade

Niveau 8:

moeilijke letters
moeilijke uitgangen
leenwoorden
moeilijke Nederlandse woorden

Overeenkomst: het auditieve uitgangspunt

De leerling heeft dus al geleerd om klanken te kunnen onderscheiden. De nadruk heeft gelegen op het **luisteren**. Het basisprincipe is dus bekend!

De leerling kent nog niet de STAAL categorieën, maar dat wil niet zeggen dat de leerling niet kan spellen. Belangrijk om dat niet te vergeten!

Een kind dat het woord 'sterkst' kan schrijven, hoeft nu alleen nog maar te leren dat dit categorie 1 is en een hakwoord.

De leerling is gewend om meerdere malen per week te oefenen met auditieve dictees en die ook na te bespreken.

hakwoord

ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Is aansluiting mogelijk?

STAAL is een klassikale methode en gaat uit van herhaling en inoefening.

Een leerling met een achterstand op gebied van spelling en niet bekend met deze methode, heeft het moeilijk.

Zijn/haar leerkracht ook, want hoe laat je deze leerling al die categorieën inhalen?

Hoe ouder de leerling, hoe hoger de groep, hoe groter de uitdaging!

STAAL geeft het volgende aan:

- In de leerkrachtomgeving zit een aparte tab waaronder alle categorieën staan (pas vernieuwd).
- Het is mogelijk om de oefensoftware te koppelen aan een andere jaargroep.

Bij de digibordsoftware:

- Kies de knop lesgeven en dan blokken.
- Voor blok 1: kies leerkracht en dan instructie. Daar staan filmpjes en hulpmiddelen.
- STAAL geeft aan dat de **basis** heel belangrijk is. Als er een leerling is met een grote achterstand koppel dan de software aan hetzelfde werkboek. Met andere woorden laat de leerling eventueel werken in een lagere jaargroep. De leerkracht kan skippen in het werkboek, om de leerling sneller erdoorheen te laten gaan.

We nemen een voorbeeld:

LIn ITK (Owen) komt na de zomer in groep 5 met een die 12 en beheerst vanuit spelling in de lift de volgende categorieën:

Let op: Owen kent nog niet de STAAL benaming van deze categorieën.

- mkm woorden (1 hakwoord)
- mkm woorden met korte en lange klanken (1 hakwoord)
- mkm woorden met tweetekenklanken (1 hakwoord)
- woorden met medeklinkercombinaties; mkmm woorden eenvoudig en moeilijker, mmkm woorden eenvoudig en moeilijker. (1 hakwoord)
- woorden met combinaties van drie of meer medeklinkers. (1 hakwoord)
- ng-nk (2 zingwoord) (4 plankwoord)
- f-v
- s-z
- aai-ooi-oei (6 aai-ooi-oei woord)
- eer-oor-eur (5 eer-oor-eur woord)
- d-t (8 langermaakwoord)
- ei/ij (versje en ei- plaat)

Door herhaling komt dit vanzelf, zegt STAAL.

Maar..... let op:

Owen kent de volgende categorieën van groep 4 nog niet en de methode is onbekend (voor nieuwkomers erg talig): 3, 7, 9, 10, 11, 12.

Wat zou nu het meest logisch zijn?

- Owen start met STAAL groep 4; software en werkboek.
- Owen leert hoe de methode werkt en gaat er zo mogelijk in versneld tempo doorheen.
- De leerkracht gebruikt de instructiefilmpjes om de categorieën 3,7,9,10,11,12 aan te leren.
- Tijdens het klassikale dictee, krijgt Owen zijn eigen dictee dat jij als leerkracht hebt ingesproken op een telefoon, tablet etc.
- Als de rest van de groep in het werkboek bezig is, helpt de leerkracht Owen op weg in het werkboek van groep 4.
- Een mede-leerling helpt om de lesjes uit te leggen, als de leerkracht elders nodig is.
- Als Owen alle categorieën kent en het boek van groep 4 versneld heeft doorgewerkt, dan gaat hij meedoen met groep 5.

Uiteraard met hulp.

Andere optie:

Owen draait mee met de klassikale lessen, maar volgt met hulp van de leerkracht het instapprogramma van STAAL. [Open de ppt in diavoorstelling en klik aan.](#)

[instapprogramma groep 5](#)

Deze werkwijze lijkt erg intensief voor één enkele leerling.

Andere optie:

Owen doet mee met de klassikale instructie. Niet met het klassikaal herhalen van de categorieën (daar snapt Owen in het begin niks van), wel met de uitleg van een nieuwe categorie. Start daar dus mee.

Tijdens het klassikaal herhalen, werkt Owen op de computer met de oefensoftware op zijn eigen niveau:

Voor spelling en grammatica zijn de oefeningen van elke les op drie niveaus uitgewerkt.

- drempelniveau (**start hiermee**)
- basisniveau
- verrijkingsniveau

Tijdens de klassikale verwerking werkt Owen samen met de leerkracht in het werkboek van groep 5 of:

Indien mogelijk in het werkboek van groep 4, zodat de hiaten zo snel mogelijk opgevuld worden. Het beste is dan om de oefensoftware te laten aansluiten bij het werkboek.

Kies de categorieën die Owen nog niet kent en laat daarmee oefenen.

Als geen van de opties organisatorisch mogelijk zijn:

- Preteaching: welke regel wordt er volgende week aangeboden, welke picto en woordgebaar hoort hierbij?
- Een klein spiekspellingschrift: schriftje met picto's, regel en aantal oefenwoorden van de categorieën die de leerling zelf nog lastig vindt of nog niet kent.
- Zoals genoemd: oefensoftware. Kies in het begin het laagste niveau.
- Picto's met bijbehorende regel op kaartjes zetten en daarmee oefenen met andere lln. De picto's zijn beschikbaar op 'mijnmalmberg'.
- Vergeet niet gewoon te oefenen met kleine dicteetjes. Het gaat er tenslotte om dat de leerling foutloos leert spellen. Het nummer en de naam uit het hoofd kennen van de categorie is daarbij een hulpmiddel en geen doel op zich. Die dicteetjes kun je van tevoren opnemen op een telefoon, tablet of ander device.

Niet vergeten!

a **e** **i** **o** **u**

Kinderen die nog niet zo lang in Nederland zijn hebben nog moeite met de Nederlandse klanken.

Blijf deze oefenen! Let daarbij op uitspraak en oefen met het onderscheiden van de lange/korte klanken en de tweetekenklanken.

aa **oo** **ee** **uu**

ei **ou** **ij** **oe** **ui** **eu** **au** **ie**

aa	oo	ee
uu	a	e
o	i	u
ui	eu	au
ou	ei	ij
ie	oe	

Op te vragen
bij het
adviescentrum

a 	o 	e
i 	u 	
aa 	oo 	ee
uu 	ie 	ui
au 	ou 	ei
ij 	eu 	oe

Hulp nodig? Zie je een fout of heb je een beter idee?

Adviescentrum HaarlemTaal

Onderwijs Advies en Educatie

info@haarlemtaal.nl

023- 22 000 20

Laat het ons weten!